

ANTIHRISTUL IDENTIFICAT

Adevărul va triumfa în cele din urmă, acolo unde există osteneala de a-l aduce la lumină.

– George Washington, primul președinte al S.U.A. (1732-1799)

Are să vină antihrist (1Ioan 2:18), a prezis Sfânta Biblie în urmă cu aproape două mii de ani. Să spunem că acest antihrist diabolic a apărut la televizor chiar în fața ochilor tăi, în timp ce urmăreai știrile nocturne. Cum l-ai putea recunoaște? Prin ochii lui amenințători și roșii? Prin furca pe care o poartă? Prin cifrele 666 inscripționate pe fruntea sa? Puțin probabil! Până și versiunile hollywoodiene ale antihristului sunt ceva mai subtile decât aceasta. Adevărul este însă că singura cale de a detecta pe adevăratul antihrist este aceea de a examina îndeaproape ceea ce spune de fapt Cartea lui Dumnezeu cu privire la acest subiect. Realitățile sunt cutremurătoare.

În primul rând, să examinăm cuvântul „antihrist” în sine. Acest cuvânt misterios este rezultatul combinației dintre prefixul „anti”, atașat cuvântului primar „Hristos”, care se referă la Însuși Domnul Isus Hristos. Același capitol din Cuvântul lui Dumnezeu care îl menționează prima oară pe *antihrist (1Ioan 2:18)*, îl înalță de asemenea pe Isus Hristos ca Mântuitor (*1Ioan 2:1-2*). Ați prins ideea? Antihristul este antihrist doar raportat fiind la Isus Hristos și darul Său fără plată al mântuirii. Astfel, este necesar a înțelege cine este adevăratul Isus – și mântuirea pe care El o oferă – pentru a putea discerne cine este cel mai mare vrăjmaș al Său.

În esență mesajul Bibliei este acela că Dumnezeu nu numai că ne-a creat și ne iubește, dar El, de asemenea, L-a trimis pe veșnicul Său Fiu pentru a fi *Mântuitorul lumii (1Ioan 4:14)*. Acum aproximativ două milenii, Isus a fost născut într-un grajd umil din Betleem, ca împlinire a unor profeții străvechi (vezi *Mica 5:2* și *Matei 2:1*). El a trăit o viață sfântă și în cele din urmă a fost răstignit pe o cruce cumplită dincolo de zidurile Ierusalimului. „*S-a isprăvit!*” – a strigat El triumfător după o perioadă teribilă de agonie inimaginabilă. Apoi și-a dat ultima suflare (*Ioan 19:30*). *Hristos a murit pentru păcatele noastre (1Cor. 15:3)*, consemnează Cuvântul lui Dumnezeu.

Trupul Său fără viață a fost apoi plasat într-un mormânt umed și rece; însă El nu a rămas acolo mort. În cea de-a treia zi de după răstignire, un înger strălucitor a proclamat urmașilor Săi îndurerați: *A înviat! (Matei 28:6)*. Patruzeci de zile mai târziu Isus *S-a înălțat la cer, și a șezut la dreapta lui Dumnezeu (Marcu 16:19)*, acolo unde șade întronat și astăzi – pentru încă puțină vreme – până la momentul când *El vine pe nori. Și orice ochi îl va vedea (Apoc. 1:7)*. Iar acum, urmăriți cu atenție: pentru a putea ajunge în cer este necesar a crede în Domnul Isus, și astfel vom fi mântuiți (*Fapte 16:31*).

Prin urmare, mântuirea vine la noi atunci când credem în Isus Hristos drept Mântuitor – personal, direct, fără intermediari. La fel de clară este Biblia cu privire la faptul că, pe măsură ce călătorim spre paradis este un singur Dumnezeu și este un singur mijlocitor între Dumnezeu și oameni: *Omul Isus Hristos (1Tim. 2:5)*.

Cu alte cuvinte, Isus este singura uşă spre împărăția lui Dumnezeu. Niciun bărbat, nicio femeie, niciun rabin, pastor, preot sau papă nu poate fi mediatorul nostru primar. Trebuie să ne pocăim de păcatele noastre (vezi **Luca 13:3**) și să credem în mod direct în Isus ca Mântuitor. El este Mijlocitorul și Avocatul nostru înaintea Tatălui (vezi **1Ioan 2:1**). Isus a clarificat de asemenea același adevăr atunci când a afirmat într-un mod atât de clar: *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine* (**Ioan 14:6** – sublinieri adăugate).

Astfel, Isus Însuși este singura cale spre casa Tatălui. Nici un păcătos nu poate să se apropie de un Dumnezeu sfânt decât prin El. Așa că, nu te lăsa păcălit în vreun fel de cineva, undeva.

Semnificația antihristului

Revenind la antihrist, prefixul grecesc „anti” are ca semnificație două nuanțe. Prima – cea mai evidentă – înseamnă „împotriva”. Astfel, antihristul este împotriva lui Isus Hristos ca singura cale către cer. A doua semnificație este însă mai subtilă. „Anti” înseamnă, de asemenea, „în locul cuiva / a ceva”¹. Prin urmare, antihristul biblic nu doar că este împotriva lui Isus ca Mântuitor, dar strategia sa infernală este totodată să ia locul Acestuia, astfel încât oamenii să privească la el pentru mântuire în loc să privească la Hristos Însuși. Dacă antihristul poate în vreun fel să ne prostească să credem că el șade în locul lui Isus, în cazul acesta înseamnă că suntem prinși în mreajă. Asemenea unui pește care mușcă un cârlig ascuns, și noi suntem prinși în cursă de către diavol.

Termenul exact de „antihrist” este folosit numai de patru ori în Noul Testament, în două cărți mici: 1Ioan și 2Ioan. Specific vorbind, referințele sunt **1Ioan 2:18, 22; 4:3** și **2Ioan 7**. Ioan a scris: *să știți că acum s-au ridicat mulți antihriști* (**1Ioan 2:18**). Mulți interpreți ai Bibliei consideră acești *mulți antihriști*, care erau activi în zilele lui Ioan, a fi antihriști preliminari care prefigurează pe „antihristul” principal al profeției biblice.

În cartea Daniel a Vechiului Testament, acest „antihrist” principal este simbolizat printr-un abominabil *corn mic* cu *ochi ca ochii de om și o gură care vorbea cu trufie* (**Dan. 7:8**). În Noul Testament, Pavel se referă la același nelegiuit ca fiind *omul fărădelegii, fiul pierzării, potrivnicul care se înalță mai presus de tot ce se numește "Dumnezeu" sau de ce este vrednic de închinare. Așa că se va așeza în Templul lui Dumnezeu, dându-se drept Dumnezeu* (**2Tes. 2:3-4**). Observați că acest antihrist nu doar că se opune lui Dumnezeu (este *potrivnicul*) dar și *se va așeza în Templul lui Dumnezeu, dându-se drept Dumnezeu*, ceea ce se corespunde definiției potrivit căreia el este atât împotriva lui Hristos și caută totodată să ia locul lui Hristos. În cele din urmă, cartea Apocalipsa descrie aceeași grozăvie înșelătoare drept fiară:

Apoi am stat pe nisipul mării. Și am văzut ridicându-se din mare o fiară cu zece coarne și șapte capete; pe coarne avea zece cununii împărătești, și pe capete avea nume de hulă. (**Apoc. 13:1**).

Cine este acest diabolic *corn mic* (**Dan. 7:8**), acest sinistru om al *fărădelegii* (**2Tes. 2:3**) și fiară monstruoasă (**Apoc. 13:1**)? Evident, cuvântul „fiară” este cât se poate de simbolic. ABC, CNN sau Fox News nu vor difuza niciodată vreo știre despre vreo creatură cu șapte capete și zece coarne târându-se din Marea Mediteraneană sau vreunul din oceanele Pacific sau Atlantic. Desigur că nu! Acești termeni profetici reprezintă simboluri sfinte care trebuie descifrate. Peste puțin timp, aceste simboluri urmează a fi interpretate și fiara identificată. Pregătește-te! Așa cum am spus mai devreme, realitățile sunt șocante.

Însă, înainte de toate, haideți să descoperim un indiciu-cheie care rezultă din acești *mulți antihriști* preliminari, indiciu care ne va ajuta să-l detectăm în mod corect pe acest nemernic principal. Ioan a scris:

Copilașilor, este ceasul cel de pe urmă. Și, după cum ați auzit că are să vină Antihrist, să știți că acum s-au ridicat mulți antihriști: prin aceasta cunoaștem că este ceasul de pe urmă. Ei au ieșit din mijlocul nostru [...] (1Ioan 2:18-19, sublinieri adăugate).

Priviți cu atenție! În vremurile Noului Testament, acei *mulți antihriști* nu erau persoane anti-Dumnezeu într-un mod ostentativ, deschis, așa cum mulți presupun astăzi că ar trebui să fie antihristul principal. În loc de așa ceva, Ioan a scris despre acei amăgitori timpurii că ei *au ieșit din mijlocul nostru*. Folosind acel mic cuvânt – *nostru* – Ioan face referire la el și la alți lideri creștini. Prin urmare, acei antihriști timpurii s-au ridicat **din interiorul bisericii**. Mărturisind a crede ei înșiși în Isus, ei erau de fapt creștini falși, conduși de diavol. *V-am scris aceste lucruri*, informa Ioan pe credincioșii timpurii, *în vederea celor [mulții antihriști] ce caută să vă rătăcească (1Ioan 2:26, subliniere adăugată)*. Astfel, țința acelor înșelători străvechi nu era reprezentată de sufletele lumești ale celor pierduți în păcat, ci chiar de proprii urmași ai lui Hristos. De fapt, acele prime bătălii s-au dezlănțuit **înlăuntrul bisericii**, nu **în afara** ei.

Dezvoltând mai departe ideea cu privire la *duhul lui Antihrist*, duh care *chiar este în lume acum (1Ioan 4:3)*, Ioan îi îndemna pe adevărații credincioși spunând: *Voi, copilașilor, sunteți din Dumnezeu; și i-ați biruit [pe mulții antihriști], pentru că Cel ce este în voi este mai mare decât cel ce este în lume (versetul 4)*. Singura cale prin care adevărații creștini erau făcuți în stare să biruiască pe falșii creștini ai primului veac (acei *mulți antihriști*) era aceea ca adevăratul Isus să locuiască în inimile lor. Același principiu se aplică în timpul conflictului final al acestui pământ. Pentru ca noi să-l putem detecta și birui pe maestrul amăgirilor, noi trebuie să-L avem pe Isus și Cuvântul Său sălășluind în inimile noastre.

Aici avem încă un indiciu cu privire la natura antihristului; totuși, de data aceasta se aplică nu doar la acei *mulți antihriști* de acum două mii de ani, ci și marelui amăgitor prezis în profeția biblică. În capitolul 2 din epistola 2 Tesaloniceni, Pavel l-a numit pe antihristul principal *fiul pierzării (versetul 3)*. Ce lecții putem învăța din această misterioasă frază: **fiul pierzării?**

În mod semnificativ, fraza apare doar de două ori în Noul Testament. Prima oară, a fost rostită de Însuși Isus Hristos, iar a doua oară de către Pavel, atunci când face referire la antihrist. Prima folosire aruncă lumină asupra a celei de-a doua. Prima folosire a frazei a fost aceea rostită de Isus în timpul unei rugăciuni către Tatăl Său cu privire la mântuirea propriilor Săi ucenici. Isus a spus Tatălui Său: *niciunul din ei n-a pierit, afară de fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura (Ioan 17:12, sublinieri adăugate)*. Acel „fiu al pierzării” era Iuda. Acum, observați cu atenție pe măsură ce citim ceea ce s-a întâmplat un pic mai târziu:

Pe când grația El [Isus] încă, iată că a venit o gloată. Și cel ce se chema Iuda, unul din cei doisprezece, mergea în fruntea lor. El s-a apropiat de Isus, ca să-L sărute [un semn pentru vrăjmașii lui Hristos]. Și Isus i-a zis: „Iuda, cu o sărutare vinzi tu pe Fiul omului?” (Luca 22:47-48, sublinieri adăugate).

Acest pasaj scoate la lumină adânci pătrunderi spirituale. Iuda, *fiul pierzării*, era *unul din cei doisprezece* ucenici ai lui Hristos. El nu acționa din afara bisericii ci dinlăuntrul cercului ei interior. Iuda devenise un apostat, posedat de diavol, așa cum scrie Luca: *Satana a intrat în Iuda (Luca 22:3)*. Însă observați că până și atunci când era posedat de Satana, Iuda și-a adus la îndeplinire joshnica faptă sub o mască a loialității față de Mântuitor. El chiar a zis: *Plecăciune, învățătorule!* înainte de a-L săruta pe Isus.

lată cea mai vicleană lucrare a diavolului! Repet: Iuda era un ucenic al lui Isus Hristos. Cu propriile sale cuvinte, el și-a mărturisit loialitatea față de Mântuitorul. Chiar l-a și sărutat. Totuși, dedesubtul acestui sărut al afecțiunii prietenoase se ascundea inima rece a războiului dus de Lucifer împotriva Fiului lui Dumnezeu. Aici îl avem pe *fiul pierzării* la lucru! Și acum, nu pierde din vedere acest fapt: Pavel l-a numit pe antihristul principal *fiul pierzării* de asemenea. Este de așteptat ca, în aceeași manieră, marele amăgitor să îl onoreze cu vorba pe Isus Hristos – exact cum Iuda a făcut-o.

Importanța de a studia Biblia pentru noi înșine

Poate te gândești: **Eu așa ceva nu am auzit nici măcar de la învățătorii profeției.** Destul de adevărat! Dar dacă stai un pic să te gândești, de multe ori ceea ce este crezut în general este cât se poate de greșit. De pildă, oamenii au crezut că Titanicul este imposibil să se scufunde; totuși s-a scufundat precum plumbul. Mulți experți în ale tehnicii au crezut că infama cădere a calculatoarelor Y2K, va declanșa o prăbușire economică globală o dată ce ceasurile acestei lumi urma să bată, anunțând intrarea în anul 2000 d.Hr.; totuși, 1 ianuarie 2000 a sosit și de-abia dacă s-a produs vreun „sughiț”. Este evident, nu-i așa? Noi oamenii facem adesea greșeli. Același lucru este valabil și în cazul învățăturilor Bibliei cu privire la antihrist: cei mai mulți oameni greșesc ținta rău de tot.

Pentru a ilustra mai departe, cu câțiva ani în urmă am susținut un seminar despre profeție în localitatea Corinth, Mississippi. Călătorind într-acolo cu avionul, am aterizat în Memphis, Tennessee. După ce mi-am ales mașina pe care am închiriat-o, l-am întrebat pe cel aflat în spatele biroului cu privire la drumul spre Corinth. „la această hartă”, mi-a spus calm operatorul, „și ia-o pe I-55 înspre sud. Vei ajunge acolo în curând”. Nu aveam nici un motiv să mă îndoiesc cu privire la acest om. Cu încredere, am luat-o îndată pe autostrada 55. Însă, după aproximativ 20 de minute, o voce blândă și liniștită a început să-mi sâcâie conștiința: „Verifică tu însuți harta”, mă îndemna vocea.

Inițial, am ignorat acea voce. Însă, în cele din urmă, am întins mâna și am apucat harta să arunc o privire. Spre uimirea mea, am descoperit că I-55 ducea drept înspre sud la Jackson, Mississippi, în vreme ce Corinth era înspre est toată ziua! Asemenea unei oi care s-a pierdut de păstorul ei, am cotit-o rapid să mă întorc, ajungând înapoi la Memphis, de unde am găsit drumul cel bun și, în cele din urmă, am reușit să ajung la locul unde trebuia să-mi susțin seminarul

Am învățat lecția aceasta: indiferent cât de mult mă încred în cineva pentru a primi direcție, eu trebuie să verific harta pentru mine însumi. Același principiu se aplică adevărului cu privire la antihrist (sau orice alt subiect biblic). Putem să credem că învățătorii de astăzi ai profeției își cunosc materia și nu ne vor duce în eroare; însă pentru analiza finală trebuie să privim la harta lui Dumnezeu (Cartea Sa) pentru noi înșine. Până acum, pe măsură ce am făcut acest lucru, am descoperit că în primul secol, acei *mulți antihriști* erau **persoane înșelătoare din interiorul creștinismului**, cu care creștinii de la început au avut de-a face și pe care trebuia să-i biruiască. Apoi, am citit de asemenea că Iuda, chiar unul dintre cei care îl urmau pe Isus Hristos, era *fiul pierzării* – exact același termen pe care Pavel îl aplica pentru marele amăgitor. **Aceasta este ceea ce spune harta lui Dumnezeu.**

Continuă să citești. Ești pe cale să descoperi multe alte lucruri despre care nu vei învăța în filme.

Investigând pentru a descoperi fiara

Acum aproape am ajuns momentul în care vom demasca pe adevăratul antihrist al profeției biblice. Ce învață cartea Apocalipsa de fapt despre fiară? În capitolul 13, Ioan a scris:

Am văzut ridicându-se din mare o fiară cu zece coarne și șapte capete; (versetul 1)

Fiara pe care am văzut-o semăna cu un leopard; [...] urs și [...] leu. (versetul 2)

Balaurul i-a dat [fiarei] puterea lui, scaunul lui de domnie și o stăpânire mare. (versetul 2)

I s-a dat [fiarei] o gură care rostea vorbe mari. (versetul 5)

I s-a dat [fiarei] să facă război cu sfinții. (versetul 7)

I s-a dat [fiarei] stăpânire peste orice seminție, peste orice norod, peste orice limbă și peste orice neam. (versetul 7)

Dacă studiezi cu atenție profeția, vei descoperi că există un capitol al Vechiului Testament în care găsim un paralelism perfect cu Apocalipsa 13, asemenea unei chei care se potrivește perfect într-o încuietoare. Este vorba de Daniel 7. Observați paralelismele:

Patru fiare mari au ieșit din mare. (versetul 2)

Cea dintâi semăna cu un leu. (versetul 4)

O a doua fiară era ca un urs. (versetul 5)

O alta ca un pardos [sau leopard]. (versetul 6)

O a patra fiară, nespus de grozav de înspăimântătoare și de puternică [asemenea balaurului]; [...] avea zece coarne. (versetul 7)

Un alt corn mic [...] avea [...] o gură care vorbea cu trufie. (versetul 8)

Cornul acesta a făcut război sfinților și i-a biruit. (versetul 21)

Atât Apocalipsa 13 cât și Daniel 7 vorbesc despre un leu, un urs, un leopard și o fiară asemenea balaurului, având trei coarne. În Apocalipsa 13, fiara principală are *o gură care rostea vorbe mari* și face *război cu sfinții*. În Daniel 7, cornul mic face exact același lucru: el are, în mod asemănător, *o gură care vorbea cu trufie* și *a făcut război sfinților*. Tocmai de aceea majoritatea interpreților – fie ei protestanți sau catolici – sunt de acord că micul corn din Daniel este identic fiarei principale din Apocalipsa 13.

Acum, iată o întrebare-cheie: **ce reprezintă o fiară în profeție?** Un om? Un calculator? Nu trebuie să încercăm să ghicim, pentru că Biblia ne oferă răspunsul. În Daniel 7 – capitolul care este o paralelă perfectă la Apocalipsa 13 – un interpret angelic explică: *Fiara a patra este o a patra împărăție care va fi pe pământ (Daniel 7:23)*. Astfel, o fiară reprezintă o împărăție. Acesta este un lucru stabil: cele patru fiare sunt patru împărății.

În Daniel 7, prima fiară era *un leu care avea aripi de vultur (Daniel 7:4)*. Daniel trăia pe vremea stăpânirii Babilonului antic (7:1); și, de fapt, simbolul acelei puteri antice era un leu înaripat. Cei mai mulți interpreți sunt de acord că leul reprezintă Babilonul, care a fost cucerit de Persia (simbolizată printr-un urs), care a fost înfrântă de Grecia (simbolizată printr-un leopard), care a fost apoi absorbită de mărețul imperiu roman (simbolizat de fiara puternică, asemănătoare balaurului). Vizitează orice bibliotecă! Studiază istoria! Acestea sunt realități confirmate. De asemenea, este o realitate faptul că anul 476 d.Hr. este o dată istorică general-acceptată pentru căderea imperiului roman, care a fost ulterior divizat în

principal între zece națiuni: vandalii, herulii, ostrogoții, vizigoții, francii, anglo-saxonii, suevii, burgunzii, lombarzii și alemanii.

Acum, observă cu atenție următoarele opt detalii profetice cu privire la „cornul cel mic” din Daniel 7 care, să nu uităm, este aceeași putere cu cea reprezentată de fiara din Apocalipsa 13. „Cornul cel mic” din Daniel 7 are următoarele caracteristici:

1. Se ridică cea de-a patra fiară, adică imperiul roman (**Daniel 7:7-8**). Astfel, aceasta urma să fie o putere romană anume;
2. Se ridică dintre cele zece coarne – ceea ce stabilește localizarea ei ca fiind Europa occidentală (**Daniel 7:8**);
3. Se ridică la apogeul puterii sale după ce acele zece coarne (**Daniel 7:8, 24**) apar pe scenă, adică după anul 476 d.Hr., data istorică general-acceptată a căderii imperiului roman;
4. Dezrădăcinează trei dintre primele trei coarne, smulgându-le cu totul de pe scena istoriei (**Daniel 7:8**);
5. Are *ochi ca ochii de om* (**Daniel 7:8**). Astfel, se va centra într-un om, având conducere omenească;
6. Are *o gură care vorbea cu trufie* (**Daniel 7:8**). Urma să fie extrem de lăudăroasă, revendicând pretenții uluitoare cu privire la sine;
7. Face *război sfinților* (**Daniel 7:21**). Cu alte cuvinte, urma să persecute biserica lui Dumnezeu;
8. Urma să continue pe toată perioada istoriei, ajungând până la ziua judecății (**Daniel 7:26**), și la *vremea când sfinții au luat în stăpânire împărăția* (**versetul 22**).

Nu pierde din vedere aceasta: „antihristul” principal al profeției – nemernicul cel mai mare, marele amăgitor, corupătorul cel mai abil – trebuie să împlinească toate aceste descrieri profetice. Nu doar aceasta, dar cornul cel mic sau fiara trebuie de asemenea să împărtășească aceleași caracteristici cu mulții antihriști primari din 1 și 2 Ioan, care s-au ridicat **din mijlocul bisericii**. Mai mult, trebuie să fie *fiul pierzării* asemenea lui Iuda, cel care în timp ce mărturisea verbal loialitate față de Hristos, L-a trădat pe Acesta cu un sărut. Ești pregătit să afli cine este antihristul?

Gata sau nu, ești pe cale să descoperi împlinirea profeției.

Ține-ți-vă bine de scaune!

Demascând antihristul

Simpla ecuație 2+2 are doar **un singur** răspuns. Există, de asemenea, **o singură** prezentatoare de televiziune numită Oprah Winfrey și **un singur** jucător de baschet Michael Jordan. Din toate națiunile existente astăzi pe planeta pământ, doar una singură poate pretinde anul 1776 ca an al nașterii ei: Statele Unite ale Americii. La fel e și în cazul „cornului mic” din Daniel 7, care este același cu „fiara” din Apocalipsa 13. O cercetare atentă a acelor opt detalii profetice, comparându-le cu istoria, oferă doar **o singură** împlinire posibilă. În anii 1500, pe măsură ce reforma protestantă căpăta avânt în Germania, cutezătorul Martin Luther – cel care a fondat biserica luterană – a pus degetul pe rană atunci când a scris că profetul Daniel: *a văzut înspăimântătoarea fiară sălbatică care avea zece coarne, care potrivit părerii unanim acceptate este imperiul roman, el a privit de asemenea un alt corn mic ieșind din mijlocul acestuia. Aceasta este puterea papală, cea care s-a ridicat în mijlocul imperiului roman.*²

Luther nu a fost singurul în privința acestei concluzii. Istoricul bisericesc John Foxe, autorul clasicei cărți creștine **Cartea martirilor** (*Foxe's Book of Martyrs*), a rezonat afirmând aceeași convingere atunci când a scris:

Până acum istoria noastră cu privire la persecuție [împotriva creștinilor] s-a limitat în principal la lumea păgână [imperiul roman păgân]. Acum am ajuns la perioada când persecuțiile, făcute sub masca creștinismului, au comis enormități mai mari decât acelea care au pătat rapoartele păgânismului. Nesocotind maximele și spiritul evangheliei, biserica papală, înarmându-se cu puterea sabiei, au chinuit biserica lui Dumnezeu și au pustiit-o timp de câteva secole, o perioadă denumită în istorie într-un mod cât se poate de adecvat drept „evul întunecat”. Împărații pământului și-au dat puterea lor „Fiarei”.³

Aici Foxe se referă la „o perioadă de persecuție” chiar mai rea decât aceea propagată de împărați romani păgâni precum Nero, Decius sau Dioclețian. De dată aceasta, adică în timpul evului întunecat, atrocități oribile au fost săvârșite sub masca creștinismului de către biserica papală condusă de papi care au purtat război asupra altor creștini în numele lui Isus Hristos. Asemenea lui Iuda, astfel de papi și preoți au mărturisit un sărut al loialității față de Isus, spunând în esență „Plecăciune, Învățătorule!” Totuși ei l-au negat prin arderea pe rug a urmașilor Săi. Unii istorici estimează că între 50 și 100 de milioane de martiri au fost masacrați drept eretici, deoarece aceștia nu erau în acord cu biserica romană.

Un grup de creștini care credeau în Biblie și trăiau pașnic în nordul Italiei, numiți valdenzi – „martirii munților” – a fost măcelărit fără milă de către armatele papale, în special în abominabilele campanii din anii 1665-1686. Atrocitățile comise sunt prea groțesti pentru a fi descrise. Bărbați, femei și copii au murit deopotrivă. Pentru mai multe detalii obiective citiți **Cartea martirilor** scrisă de John Foxe sau **Istoria valdenzilor** (*Hystory of the Waldenses*) scrisă de J.A. Wylie.

Revenind la Martin Luther: el nu a ajuns peste noapte la concluzia că Roma papală reprezintă „cornul cel mic”. În ani 1500, biserica romană domina mare parte din Europa, iar Luther – pentru o vreme – a fost un preot romano-catolic devotat. În timp ce a învățat la Universitatea din Wittenberg, Germania, el a început un studiu mai aprofundat al Bibliei. Cu teamă, el a comparat învățăturile ei sfinte cu ceea ce propria lui biserică învăța.

Luther era uimit și confuz. El a descoperit că Biblia învață mântuirea doar prin credința în Isus Hristos (adu-ți aminte de **Fapte 16:31**), că păcătoșii pot să aibă acces la Tatăl direct prin Fiul Său (**Ioan 14:6**), Hristos Însuși fiind singurul Mijlocitor între Dumnezeu și oameni (**1Timotei 2:5**). Totuși, papa susținea mărturisirea păcatelor înaintea preoților, lucrările de penitență, certificatele de indulgență, colectarea de bani cu scopul eliberării sufletelor moarte din purgatoriu, rugăciunile adresate Mariei, plus un număr de alte tradiții înființate de om precum liturgia, celibatul preoților și botezul pruncilor.

„Oh”, trebuie să fi gândit Luther, „în ce harababură ne găsim!” Mișcat fiind de o loialitate autentică față de Dumnezeu, Luther a încercat la început să reformeze biserica pe care o iubea, însă a întâmpinat o rezistență feroce, fiind condamnat drept eretic de către ierarhia Vaticanului și amenințat cu moartea. Pe măsură ce conflictul s-a intensificat, Luther și-a întors privirea spre profeții. Puțin câte puțin, el a pus piesele împreună. Spre uimirea și consternarea lui, el și-a dat seama că l-a descoperit nu numai pe Hristos ci și pe antihrist. Îndemnat de Duhul Sfânt, Luther a dat în cele din urmă la o parte atitudinea considerată a fi corectă din punct de vedere politic și a ieșit în public declarând: *Noi cei de aici avem convingerea că papalitatea este scaunul adevăratului și veritabilului antihrist* (18 august 1520)⁴.

Mesajul său a zguduit Europa. Istoricul bisericesc Merle D'Aubingue, autor al *Istoriei reformațiunii secolului al XVI-lea* (*History of the Reformation of the Sixteenth Century*), a semnalat în mod corect că unul dintre motivele principale pentru care reformațiunea anilor 1500 fost de neoprit s-a datorat faptului că Martin Luther a predicat plin de curaj din Sfintele Scripturi că antihristul prezis de profeție era întronat în cetatea Romei.

*Luther [...] a dovedit din descoperirile lui Daniel și a sfântului Ioan, din epistolele scrise de sfântul Pavel, sfântul Petru și sfântul Iuda, că puterea antihristului prezisă și descrisă în Biblie, era papalitatea. [...] Și întreg poporul a zis: Amin! O teamă sfântă a cuprins sufletele. Era Antihristul acela pe care îl priveau întronat pe tronul pontifical. Această idee nouă, care a dobândit mai multă putere din descrierile profetice aduse înainte de către Luther în mijlocul contemporanilor săi, a provocat cea mai teribilă lovitură asupra Romei.*⁵

Această concluzie șocantă, că biserica Romei reprezenta antihristul principal al profeției, a fost împărțită de Jean Calvin (întemeietorul bisericii prezbiteriene), John Wesley (întemeietorul bisericii metodiste), respectabilii traducători ai Bibliei, versiunea King James (1611), John Bunyan (autor al *Pilgrim's Progress*), Confesiunea de la Westminster (1647), omul de știință Sir Isaac Newton, pastorul baptist Charles Spurgeon, cartea *History of the Baptist Denomination*, scrisă de David Benedict, teologi precum episcopul J.C. Rylie și Dr. Martin Lloyd-Jones, plus nenumărați alți protestanți istorici – mulți dintre ei murind ca martiri pentru credința lor. Toți aceștia au interpretat „cornul mic” din Daniel 7 ca fiind biserica romano-catolică, care avea o gură care vorbea cu trufie (**Dan. 7:8**) și care a făcut război sfinților (**Dan. 7:21**).

Dovezile erau copleșitoare. Drept rezultat, reformațiunea a schimbat cursul istoriei. Influența ei a fost simțită de-a lungul Europei, în Anglia, printre puritani, și a fost un factor major pentru întemeierea în cele din urmă a Statelor Unite ale Americii, care a adus împreună cu aceasta Declarația drepturilor omului, separarea bisericii de stat și minunata ei dedicare pentru libertatea religioasă.

Până și un articol din 31 octombrie 1999 din Newsweek, intitulat *Felul în care lumea se va sfârși*, a recunoscut nu doar că *Martin Luther a identificat papalitatea, așa cum este ea, cu antihristul*, dar și că aceasta era o concepție care urma să devină o dogmă pentru toate bisericile protestante⁶. Asemenea realități istorice s-ar putea să nu fie populare în ziua de azi, însă ele sunt la fel de adevărate precum tronul Atotputernicului Dumnezeu.

Observați cum acele opt predicții profetice din Daniel 7 se aliniază perfect cu istoria, arătând fără putință de tăgadă înspre puterea papală:

1. Biserica Romei s-a ridicat din imperiul roman, împlinind **Daniel 7:7**;
2. Biserica Romei s-a ridicat din cele zece diviziuni principale ale imperiului roman din Europa occidentală, împlinind **Daniel 7:8**;
3. Biserica Romei a devenit chiar mai puternică din punct de vedere politic după ce acele „zece coarne” intraseră deja pe scena istoriei și după ce puterea imperială a Romei s-a prăbușit în anul 476 d.Hr., devenind astfel un jucător dominant în politica europeană, împlinind **Daniel 7:8**;
4. Biserica Romei a influențat armatele împăratului imperiului roman de răsărit să atace, masacreze și să *dezdăcineze* trei puteri specifice care s-au opus ridicării acesteia:

vandalii, herulii și ostrogoții, astfel încât aceste „coarne” au dispărut de pe scena istoriei europene, împlinind **Daniel 7:8, 24**;

5. Biserica Romei are *ochi ca ochii de om*, avându-și puterea principală centrată într-o funcție unică, și anume presupusa autoritate infailibilă a papei, împlinind **Daniel 7:8**;

6. Biserica Romei este caracterizată printr-o *o gură care vorbea cu trufie* atunci când pretinde să fie reprezentarea apostolului Petru, adevăratul cap al bisericii, o autoritate infailibilă în chestiuni de credință și doctrină, principalul reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ, împlinind **Daniel 7:8**;

7. Biserica Romei a făcut *război sfinților*, instituind așa-numitul „Sfântul Oficiu al Inchiziției”, care timp de mai bine de 600 de ani a vânat, a judecat, torturat și executat pe aceia care nu erau de acord cu dogmele ei, împlinind **Daniel 7:21**;

8. Biserica Romei a continuat într-adevăr de-a lungul istoriei, fiind activă și astăzi, și va rămâne un jucător principal până la încheierea timpului, împlinind **Daniel 7:21- 22**.

Ce putem spune însă de *fiara* din Apocalipsa 13? Se extind împlinirile exacte și asupra acesteia? Da, cu adevărat și în mod perfect! În primul rând, biserica romană este mai mult decât o biserică. Având mai mult de 100 de ambasade amplasate pe colina Vatican, ea se califică astfel drept împărăție, fiind o combinație biserică/stat, ceea ce corespunde definiției date de profeția biblică pentru „fiară”.

Apocalipsa 13:2 prezice de asemenea faptul că „balaurul”, creatura care prezintă un paralelism perfect cu cea de-a patra fiară din Daniel 7 – imperiul roman – urma să dea fiarei *puterea lui, scaunul lui de domnie și o stăpânire mare (Apoc. 13:2 – sublinieri adăugate)*. Un „scaun de domnie” reprezintă un tron, un sediu al guvernării. Sediul guvernării Statelor Unite ale Americii se află în Washington D.C. Sediul guvernului Canadei este în Ottawa, Ontario. Unde se afla sediul anticului imperiu roman păgân? Chiar în cetatea Romei! Unde se află astăzi sediul guvernării bisericii romano-catolice? În aceeași cetate a Romei, împlinind astfel în mod exact Apocalipsa 13:2.

Iată încă un detaliu profetic cheie: Apocalipsa 13 prezice totodată faptul că aceste fiare îi va fi dată în cele din urmă autoritate *peste orice seminție, peste orice norod, peste orice limbă și peste orice neam (versetul 7)*. Cu alte cuvinte, chiar înainte de a ne ajunge ziua Domnului, ea va deveni un jucător major în politica globală.

Se întâmplă aceasta astăzi? Deschide ochii pentru a vedea acest lucru tu însuși!

Fiara în acțiune

Privitor la actualul papă – papa Francisc – observați aceste titluri de ziar care au apărut de-a lungul anului 2014:

- 21 ianuarie: papa Francisc a chemat la unitate între protestanți și catolici.⁷
- 23 ianuarie: papa Francisc a chemat la unitate creștină și a denunțat diviziunile între creștini drept „o rușine”.⁸

- 13 martie: Congresul S.U.A. a înaintat o invitație papei Francisc de a lua cuvântul în fața unei sesiuni reunite a acestuia.⁹
- 27 martie: Președintele Obama s-a întâlnit cu papa Francisc la Vatican.¹⁰
- 9 mai: Papa Francisc a pledat înaintea Națiunilor Unite pentru redistribuirea bogăției la nivel mondial.¹¹
- 25 mai: Papa a predicat despre pace și a invitat pe conducători la rugăciune cu ocazia vizitei sale în Țara sfântă.¹²
- 1 iunie: Papa Francisc a participat la o reuniune carismatică desfășurată pe stadionul Olimpic din Roma.¹³
- 8 iunie: Papa Francisc a devenit parte a procesului de pace din Orientul Mijlociu cu ocazia unui summit pentru rugăciune.¹⁴
- 3 iulie: tele-evangheliștii evanghelicici s-au întâlnit cu papa Francisc „pentru a lucra înspre dărâmarea «zidurilor de despărțire»”.¹⁵
- 22 iulie: Papa Francisc a ales opt consultanți pentru a forma un conciliu care să promoveze unitatea creștină globală.¹⁶
- 4 septembrie: Fostul președinte israelian Shimon Peres s-a întâlnit cu papa Francisc pentru a discuta formarea unui „O.N.U. al religiilor”.¹⁷
- 17 noiembrie: Pastorul Rick Warren a vorbit la o conferință la Vatican cu privire la familie și căsătorie.¹⁸
- 15 decembrie: Papa Francisc a condus ceea ce este considerat drept „cel mai progresiv an pentru biserica catolică”.¹⁹
- 19 decembrie: Papa a intrat în diplomația mondială atunci când a ajutat S.U.A. și Cuba să repare ruptura dintre ele, veche de decenii.²⁰
- 29 decembrie: Cercetătorii au dezvăluit faptul că Papa Francisc este foarte mult apreciat de-a lungul a unei mari părți a globului.²¹

În mijlocul escaladării haosului global, liderii mondiali privesc înspre papă tot mai mult pentru rezolvarea problemelor de nerezolvat ale umanității. Fie că este vorba de divizările religioase, harababura din Orientul Mijlociu, vaiurile economice sau amenințarea crescândă a terorismului islamic, tot mai mulți politicieni sunt convingși că papa are răspunsurile. Fiind ales de către revista **Times** drept „Omul anului” în anul 2014, el este capabil să adune mulțimi mai mari decât președintele Obama, Oprah Winfrey sau Mick Jagger. De fapt, papa Francisc a devenit astăzi fără îndoială **cea mai populară** persoană de pe planeta pământ. Așa că, adunați-vă puterile! Cuvântul lui Dumnezeu prezice că **tot pământul se mira după fiară (Apoc. 13:3, subliniere adăugată)**.

Evident, masele umanității care se miră, sau urmează această fiară, nu știu că aceea este în realitate „fiară” din Daniel și Apocalipsa. Dacă ar ști, nu s-ar mai mira. Însă Satana **înșeală întreaga lume (Apoc. 12:9)**. Fie că credeți sau nu, aceasta e șansa dvs. să cunoașteți adevărul.

Pentru aceia care rămân încă sceptici, iată încă o informație de clasă. „Vicarul lui Hristos” este unul din titlurile oficiale ale papei. Coperta revistei **Life** din 16 aprilie 2013 îl reprezenta pe papa Francisc drept *Vicarul lui Hristos, de la sfântul Petru până astăzi*. **Enciclopedia catolică**, într-un articol intitulat **Vicarul lui Hristos**, afirmă că **titlul de Vicar al lui Hristos este semnificativ pentru poziția sa supremă de conducere a bisericii de pe pământ**.²² Același articol afirmă faptul că „**Vicarius Cristi**” este fraza latină. Printre definițiile sale pentru cuvântul „vicarius”, dicționarul online Merriam-Webster amintește: „slujind în

locul cuiva” și „ca substituent în locul cuiva”.²³ Isus Hristos a murit în locul nostru, drept înlocuitor al nostru, motiv pentru care moartea Sa este numită adesea „un sacrificiu vicarial”. Astfel, frazele „Vicarul lui Hristos” sau „**Vicarius Cristi**”, luat literal înseamnă „în locul lui Hristos; un Hristos substitutiv”.

Exact acesta este înțelesul cuvântului „antihrist”: unul care este împotriva lui Hristos și ia locul Său. În mod semnificativ, căutând a da definiția pentru „antihrist”, **Britannica Concise Encyclopedia** atestă faptul că în timpul reformațiunii *Martin Luther și alți lideri protestanți au identificat papalitatea însăși ca fiind Antihristul*.²⁴ Contrar **Enciclopediei catolice**, adevărul este că Isus Hristos este de fapt *Capul trupului, al Bisericii (Col. 1:18)* și nu papa.

Poate te gândești: „Cum e posibil așa ceva? Papa Francisc e așa un om de treabă!” Dați-mi voie să clarific un lucru. Profețiile din Daniel și Apocalipsa nu ar trebui interpretate vreodată drept atacuri personale asupra indivizilor sinceri care nu înțeleg pe deplin Biblia, aici incluzându-l pe însuși papa Francisc. Da, actualul papă ar putea fi un om de treabă și sunt mulți romano-catolici în lume, dintre care mulți vor fi în cer deoarece ei îl urmează pe Dumnezeu așa cum știu mai bine (vezi **Iacov 4:17**). Doar Dumnezeu este Judecătorul. Nu sunt oamenii ca atare aceia înspre care degetul profetic al Sfintei Scripturi arată, ci un sistem religios global, concentrat în oficiul unui singur om: papa. Învățăturile oficiale ale acestei instituții nu numai că neagă faptul că păcătoșii sunt mântuiți prin credința lor personală doar în Isus Hristos, independent de influențele papale, ci sistemul papal a introdus de asemenea nenumărate tradiții periculoase în creștinism.

Până și titlul atât de uzual al papei „Sfântul părinte” aparține de fapt numai lui Dumnezeu și nu vreunui om. Verifică acest lucru tu însuși: *Sfinte Tată (Ioan 17:11)* este felul în care Isus Hristos L-a numit pe Dumnezeu. Numele real al papei Francisc este Jorge Mario Bergoglio. Scripturistic vorbind, el este numai un om muritor, un păcătos la fel ca oricare dintre noi, având nevoie de un Mântuitor (vezi **Romani 3:23**). Și, pentru a clarifica acest aspect din nou, Isus îl iubește și pe el, murind pentru păcatele lui, la fel cum l-a iubit pe Iuda și i-a spălat picioarele prăfuite (vezi **Ioan 13:1-30**). Cu adevărat, fie că suntem protestanți, catolici, musulmani, atei ș.a.m.d., cu toții suntem păcătoși iubiți de Isus. Fără harul Său și fără credință în El, suntem cu toții sortiți pierzării.

În aceste zile din urmă bătălia care se dezlănțuie se dă cu privire la Isus Hristos însuși (vezi **Ioan 14:6**), Cuvântul Său (vezi **2Timotei 3:16-17**), legea Sa (vezi **Apocalipsa 14:12**), evanghelia Sa (vezi **Galateni 1:6-9**) și cu privire la darul Său fără plată al mântuirii din orice păcat, oferit tuturor acelor care se pocăiesc și au credință doar în El (vezi **Luca 13:3; Efeseni 2:8-9**), separat de orice alt mijlocitor diabolic și uzurpator al poziției lui Hristos.

În esență, este vorba de Hristos versus antihrist. Aceasta este adevărata chestiune aflată în controversă.

O lecție legată de identitatea greșită

F.B.I. își cere scuze avocatului american arestat pe nedrept în legătură cu exploziile din Spania – acesta a fost titlul unei relatări a **Associated Press** care a apărut în publicațiile de știri din toată țara în mai 2004. Un atac terorist din Madrid, Spania a omorât 191 de oameni, iar dovezile date de amprente indicau înspre un avocat pe nume Brandon Mayfield – un convertit musulman – ca fiind cel vinovat. Mayfield a fost încarcerat timp de două săptămâni, până când F.B.I. au descoperit că nu el era acela pe care îl căutau. Articolul declara: *Documentele justiției eliberate în cursul zilei de luni sugerau faptul că arestul greșit*

a fost inițial rezultatul unei erori produse de supercalculatorul F.B.I. destinat comparării amprentelor. Stânjenită, agenția a recunoscut apoi nevoia de a-și revizui practicile legate de analiza amprentelor.²⁵

Și atunci când vine vorba de adevărata identitate a cornului cel mic (**Daniel 7:8**), care este *omul fărădelegii, fiul pierzării (2Tes. 2:3)* și fiara (**Apoc. 13:3**), învățătorii moderni ai profeției trebuie să-și revizuiască *practicile [lor] legate de analiza amprentelor*. Atunci când anticipează un antihrist viitor care încă nu a apărut și îl plasează undeva în afara creștinismului, ei îngăduie în mod inconștient ca adevăratul antihrist să își continue chiar sub nasul lor, fără a fi măcar detectat, operațiunile lui infernale. Exact la fel ca în cazul F.B.I.-ului în anul 2004, cei mai mulți l-au identificat greșit.

Să nu te înșeli în această privință: fiara biblică este într-un tot activă în zilele noastre. Mai mult decât atât, adevăratul Isus vorbește conștiințelor noastre. El ne iubește pe fiecare dintre noi.

Îl vei lăsa pe Isus astăzi în inima ta?

Notă: Pentru a descoperi alte realități uimitoare în legătură cu împlinirea finală a capitolului 13 din Apocalipsa, citește **Decodificând semnul fiarei** – o altă broșură a aceluiași autor.

¹Studiul biblic **The Real Christ and the Antichrist** (Adevăratul Hristos și adevăratul antihrist), <http://www.bibletopics.com/biblestudy/51.htm>

²H. Grattan Guinness, **Romanism and Reformation from the Standpoint of Prophecy** (Bow, London: Harley House, 1891), p. 127

³William Byron Forbush, **Fox's Book of Martyrs** (Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1967), p. 43

⁴LeRoy Froom, **The Prophetic Faith of Our Fathers**, vol. II, (Washington D.C.: Review and Herald, 1948), p. 121

⁵Merle D'Aubigne, **History of the Reformation of the Sixteenth Century**, vol. VI, (Rapidan, Virginia: Hartland Institute, 2006, retipărit din ediția tipărită în Londra, în anul 1846), p.215

⁶Kenneth Woodward, *The Way the World Ends*, **Newsweek**, 31 octombrie 1999, <http://www.newsweek.com/way-world-ends-167602>

⁷*Watch Pope's Francis' Message Calling for Unity in the Body of Christ*, postat în 27 februarie 2014, <http://kennethcopelandministries.org/?=pope+francis&cat=0&Submit=Search>

⁸*Pope Francis calls for Christian unity, denounces divisions between Christians as a 'scandal'*, **Catholic Online**, 23 ianuarie 2014, <http://catholic.org/news/hf/faith/story.php?id=53974>

⁹Ed O'Keefe, *Pope Francis Invited to Address a Joint Session of Congress*, **Washington Post**, 13 martie 2014, <http://www.washingtonpost.com/blogs/post-politics/wp/2014/03/13/pope-francis-invited-to-address-a-joint-session-of-congress/>

¹⁰John Hoper, *Barak Obama Has First Meeting with Pope Francis at Vatican*, **The Guardian**, 27 martie 2014, , <http://www.theguardian.com/world/2014/mar/27/barack-obama-pope-francis-vatican>

¹¹Jane C. Timm, *Pope Francis Calls for Wealth Redistribution*, **MSNBC**, 9 mai 2014, <http://www.msnbc.com/morning-joe/pope-calls-wealth-redistribution>

¹²Melanie Lidman, *Pope Francis Preaches on Peace in Holy Land, Invites Leaders for Prayer*, **National Catholic Reporter**, 25 mai 2014, <http://www.nconline.org/news/global/pope-francis-preaches-peace-holy-land-invites-leaders-prayer>

¹³Deborah Castellano Lubov, *Pope to Inaugurate Charismatic Convocation in Rome's Olympic Stadium*, **Zenit**, 29 mai 2014, <http://www.zenit.org/en/articles/pope-to-inaugurate-charismatic-convocation-in-rome-s-olympic-stadium>

¹⁴Kayla Ruble, *Pope Francis Holds Middle East Peace Prayer Summit*, **PBS News Hour**, 8 iunie 2014, <http://www.pbs.org/newshous/rundown/pope-francis-holds-middle-east-peace-prayer-summit/>

¹⁵Garrett Haley, *TV Preachers Glowingly Describe Meeting with Pope to Tear Down 'Walls of Division'*, Christian News Network, 3 iulie 2014, <http://www.christiannews.net/2014/07/03/tv-preachers-glowingly-describe-meeting-with-pope-to-tear-down-walls-of-division/>

¹⁶*Pope Names Consultors for Pontifical Council for Promoting Christian Unity*, **Zenit**, 22 iulie 2014, <http://www.zenit.org/en/articles/pope-names-consultors-for-pontifical-council-for-promoting-christian-unity>

¹⁷Eric J. Lyman, *Peres Proposes 'UN for Religions to Pope at Vatican'*, **The Jerusalem Post**, 5 septembrie 2014, <http://www.jpost.com/Israel-News/Politics-And-Diplomacy/Peres-proposes-UN-for-religions-to-pope-at-Vatican-374526>

¹⁸Erika I. Ritchie, *Pastor Rick Warren Speaks at Vatican Conference on Family, Marriage*, **Orange County Register**, 17 noiembrie 2014, <http://www.ocregister.com/articles/vatican-642454-warren-world.html>

¹⁹Paul Moses, *2014 was the most progressive year for the catholic church*, Quartz, 15 decembrie 2014, <http://qz.com/310652/2014-was-the-most-progressive-year-for-the-catholic-church/>

²⁰Sam Brodey, *The Pope Just Helped the US and Cuba Mark Up. What International Conflict Will He Fix Next?* **Mother Jones**, 19 decembrie 2014, <http://www.motherjones.com/politics/2014/12/pope-francis-cuba-us-deal-diplomacy>

²¹Carol Zimmermann, *Pope Francis Continues to Take 'the World by Storm'*, **Catholic News Service**, 29 decembrie 2014, <http://catholicnews.com/data/stories/cns/1405185.htm>

²²Kevin Knight, *Vicar of Christ*, **New Advent**, <http://newadvent.org/cathen/15403b.htm>

²³Merriam-Webster Online, la „vicarius”, accesat 8 februarie 2015, <http://www.merriam-webster.com/dictionary/vicarius>

²⁴*Antichrist*, **Britannica Concise Encyclopedia** (Chicago: Encyclopaedia Britannica, Inc., 2008), p. 82, <https://books.google.com/books?id=ea-bAAAQBAJ&pg>

²⁵*FBI Apologizes to American Lawyer Wrongly Arrested in Connection with Spanish Bombings*, **The Daily and Sunday Jeffersonian** (Cambridge, Ohio), 24 mai 2004 <http://www.daily-jeff.com/localnews/2004/05/25/fbi-apologizes-to-american-lawyer-wrongly-arrested-in-connection-with-spanish-bombings>